

เปิดใจ 'นสพ.ดร.นิกร ทองทิพย์'

ที่มวิจัยมือหนึ่งผสมเทียม 'ช้างไทย'

นสพ.ดร.นิกร ทองทิพย์ (ซ้ายสุด) ขณะผสมเทียมช้าง

ใช้กับน้ำมันมะกอก

“พลาญปฐมสมภพ” ดูร้างหลายเชือกแรกในประวัติศาสตร์ชาติไทยและในทวีปเอเชียที่เกิดจากการผสมเทียมด้วยน้ำเชื้อช้างเทศ คือดอกผลแห่งความสำเร็จของทีมวิจัยผสมเทียมช้าง ภายใต้การนำของ **“นสพ.ดร.นิกร ทองทิพย์”** อาจารย์ชาวคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน ที่เริ่มลงมือทำงานวิจัยเรื่องนี้อย่างจริงจังมาตั้งแต่ปี 2543

โดยทีมคณะสัตวแพทย์ของโรงพยาบาลช้างรักษานครนายกแห่งชาติในพระอุปถัมภ์ฯ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) ได้ร่วมกับคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้วางแผนในการทำโครงการผสมเทียมช้างขึ้น โดยให้คณะสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศึกษาเกี่ยวกับช้างเพศผู้เป็นหลัก และคณะสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศึกษาเกี่ยวกับช้างเพศเมีย จากนั้นนำความรู้ทั้งสองมารวมกันเพื่อทำการผสมเทียม

จากนั้นทีมคณะสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้เริ่มเข้ามาฉีดน้ำเชื้อและเก็บตัวอย่างน้ำเชื้อภายในศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยเพื่อประเมินน้ำเชื้อที่วัดไปตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา และประสบความสำเร็จในการทำน้ำเชื้อช้างเพศเมียเป็นครั้งแรกของโลกในปี 2545 ในขณะที่คณะสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เริ่มเข้ามาสำรวจความสมบูรณ์ของช้างเพศเมียภายในศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยและปางช้างแม่ลา จ.เชียงใหม่ โดยเจาะเลือดเช็กฮอร์โมนและเข็กรอพบการเป็นสัด รวมถึงคำนวณวันตกไข่เพื่อเตรียมการผสมเทียม

“เราเป็นประเทศแรกๆที่ประสบผลสำเร็จในทำน้ำเชื้อช้างเพศเมีย แต่พอนำไปผสมเทียมกลับมีปัญหา คือตอนนั้นเมื่อปี 2548 ผสมคิดแล้วแต่ยังไม่ทันครบกำหนดคลอดก็เกิดแท้งเสียก่อน ที่จริงก็

เหลือแค่ 2 เดือนเท่านั้น เพราะตอนที่แท้งก็ 18 เดือนแล้ว ตอนนั้นลูกช้างที่แท้งออกมาก็นำไปสตัฟฟ์ไว้ที่คณะสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตอนนั้นเราก็เริ่มท้อแล้วนะ แต่พอลองนำเชื้อสดครั้งเดียวก็คิดเลยก็ได้พลาญปฐมสมภพนั้นแหละ”

นสพ.ดร.นิกร เผยต่อว่า เทคโนโลยีเรื่องการผสมเทียมช้าง เคยประสบความสำเร็จมาแล้วในสหรัฐอเมริกาและในยุโรป ด้วยการใช้ตัวเซลล์จากเพศผู้แล้วนำฉีดเข้าไปในอวัยวะสืบพันธุ์เพศเมียที่อยู่ในระหว่างการเป็นสัดและตกไข่ เนื่องจากต่างประเทศไม่นิยมเลี้ยงช้างเพศผู้ เพราะปัญหาของการตกมันที่มีเป็นประจำทุกปี จึงทำให้มีช้างเพศเมียเป็นจำนวนมาก เทคโนโลยีการผสมเทียมจึงถูกนำมาใช้ เนื่องจากสวนสัตว์บางแห่งไม่มีช้างเพศผู้ดูแล

“ปัญหาที่พบในยุโรปและอเมริกาคือ น้ำเชื้อช้างที่รีดออกมาจะมีความสามารถในการปฏิสนธิสูงสุดไม่เกิน 24 ชั่วโมง และจะตายในที่สุด ช้างเป็นสัตว์ใหญ่ก็จริง แต่เชื้ออสุจิจะอ่อนแอมากที่สุดเมื่อเทียบกับสัตว์ชนิดอื่นๆ อย่างเช่น ไก่ หมู วัว อสุจิสัตว์พวกนี้ยังแข็งแรงกว่าเยอะ มีคือปัญหาว่าทำไมเราถึงต้องพยายามทำน้ำเชื้อแช่แข็งเพื่อผสมเทียมช้างให้เป็นผลสำเร็จให้ได้ ซึ่งขณะนี้องค์ที่มีประเทศใดในโลกที่ทำได้”

หัวหน้าโครงการผสมเทียมช้างระบุว่า เป้าหมายหลักในการทำผสมเทียมช้างนั้น ไม่ได้เน้นที่การเพิ่มจำนวนประชากรช้าง แต่จะเน้นความหลากหลาย

ต่ออีกหน้า

หลายทางพันธุกรรมมากกว่า นอจดจากนี้ข้างเป็น
สัตว์ใหญ่ หากให้มีการผสมพันธุ์กันเองคงลำบาก ที่
สำคัญหากอยู่คนละที่ก็จะมีปัญหาในการเดินทาง
ยิ่งถ้าระยะทางไกลมากๆ ก็จะทำไม่ได้เลย

“อย่างหีบออกนั้นแหละว่า น้ำเชื้อข้างสดมีอายุ
แค่ 24 ชั่วโมงเท่านั้น หาก.เพศเมียอยู่ริ้นต่าง
ประเทศเช่น ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย หรือยุโรป ที่การ
เดินทางไกลมากๆ น้ำเชื้อสดก็จะทำไม่ได้ต้องใช้น้ำ
เชื้อแช่แข็งอย่างเดียว แต่ถ้าภายในประเทศก็พอ
ขนไถมน้ำเชื้อสดได้ เพราะยังพอมีเวลา” นสพ.
ดร.นิกรกล่าวทิ้งท้าย

นับเป็นอีกก้าวของวงการสัตวแพทย์ไทย นำ
โดย นสพ.ดร.นิกร ทองทิพย์ และคณะ ในการทำ
วิจัยผสมเทียมสัตว์ใหญ่อย่างช้าง ที่ได้ชื่อว่าเป็น
สัตว์คู่บุญบารมีของประเทศไทยมาอย่างยาวนาน

● สุวัฒน์ อัฒละ ●